

Bemoedigende start nieuwe opleiding boomteelt

De opleidingen Boomteelt bewijzen dat bedreigingen ook kansen bieden. Door de dalende leerlingeninstroom kostte het aoc's steeds meer moeite de kwaliteit van de opleidingen te garanderen. Bij themadagen komen alle Nederlandse leerlingen Boomteelt bij elkaar. De bijdrage van bedrijfsleven, onderzoeksinstituten en onderwijs compenseert het kwaliteitsverlies en geeft een impuls aan de nieuwe opleidingen Boomteelt.

Al vroeg reizen aoc-leerlingen Boomteelt uit alle windstreken op een donkere decemberavond naar Boskoop. Ze nemen daar deel aan de themadag Sortiment bij het Proefstation, enkele bedrijven en de veiling. Docent Boomteelt Bart van Lohuizen van de locatie Frederiksoord van AOC Terra weet dat dit thema zijn leerlingen aanspreekt. Wel brengt hij tijdens de reis het belang van deze dag nog eens nadrukkelijk onder de aandacht van zijn leerlingen: "Dit is geen excursie maar een lesdag. Een excursie bezit een vrijblijvend karakter, deze themadag vormt een wezenlijk onderdeel van je opleiding." De themadag Sortiment is de eerste

uit een serie van vier voortvloeiend uit het project 'Nieuwe vakopleidingen Boom- en vaste plantenteelt' dat onder leiding van Jeanne Mertens van de SOLLT is gestart in opdracht van de Raad voor de Boomteelt. De aoc's Wellant, Terra, Limburg, Groene Welle en Helicon nemen hier deel aan. Daarnaast participeren boomkwekerijen, de Boskoopse veiling, brancheorganisaties uit de boomkwekerijwereld en onderwijskundige koepelorganisaties. Het Wellantcollege begeleidde deze dag onderwijskundig. De andere aoc's verzorgen dit aspect dit schooljaar nog bij de themadagen Teelt, Teeltvoorbereiding en Handel en Kwaliteit. Deze dienen als pilot. Komend schooljaar vindt de tweede fase van deze pilot plaats. De initia-

tiefnemers beogen in het schooljaar 2004/2005 deze werkwijze definitief in het onderwijsprogramma te integreren. Als doelstellingen gelden de implementatie van een op competenties gerichte onderwijsstructuur, een kwaliteitsverbetering van de opleiding en de creatie van een regionaal netwerk van leerbedrijven die willen participeren in deze nieuwe leerform.

Onderwijskundige meerwaarde

Wim de Jong, teamleider proefbedrijven van het proefstation Boomteelt in Boskoop, organiseerde met docenten Boomteelt van het Wellantcollege, de onderwijskundige invulling van deze dag. Zes groepen volgden op het proefstation, bij kwekers en de veiling een rooster waarin zes rondom het thema Sortiment gegroepeerde onderwerpen aan bod kwamen. De organisatoren kozen voor een groepsamenstelling die alle windstreken en onderwijsniveaus vertegenwoordigde. De Jong: "Zo maken ze ook kennis met anderen. Door diverse onderwijsniveaus in één groep te plaatsen, bieden we de mogelijkheid van elkaar te leren." De aanwezige docenten begeleiden de groepen om te voorkomen dat het sociale aspect overheerste. Naast het feit dat themadagen buiten de schoolmuren plaatsvinden bestaat er nog een verschil met een traditionele lesdag. Zo bepaalden leerlingen

▲ **De boomteelt-leerlingen van de aoc's Wellantcollege, Terra, Limburg, Groene Welle en Helicon Opleidingen bij aftrap van de themadag in Boskoop**

vooraf op welke terreinen van Sortiment hun kennis tekort schoot. Als voorbeelden noemt De Jong vragen over de kwaliteitsbewaking bij transporten, de ziektegevoeligheid van bomen en de plaatsen waar bepaalde boomsoorten het best tot hun recht komen. De leerlingen bepaalden zelf hun onderwijsmenu. De Jong: "We zijn ervan overtuigd dat deze vraaggestuurde invulling perspectief voor onze opleidingen biedt." Als ander onderwijskundig voordeel noemt hij de betrokkenheid van andere bij de sector betrokken organisaties en bedrijven bij het project. Zo zorgt de deelname van bedrijven bij dit project ervoor dat zij een vinger aan de pols houden bij het onderwijsproces. De kortere lijnen stellen het onderwijs in staat snel in te spelen op marktontwikkelingen. Dit geldt ook voor de onderzoekinstellingen. De Jong: "De kennis van onderzoekinstellingen komt zo eerder bij de scholen. Daarnaast kunnen we opleidingen bij het onderzoek betrekken en soms zelfs op het onderwijs afstemmen." Daarnaast ziet hij deze invulling als een uitstekende mogelijkheid om leerlingen met gespecialiseerde terreinen van hun vakgebied kennis te laten maken.

Pragmatische oplossing

Met 'Nieuwe vakopleidingen Boom- en vaste plantenteelt' geven bedrijfsleven, onderwijs- en onderzoeksin-

stellingen vorm aan onderwijsvernieuwing. Deze invulling biedt daarnaast een pragmatische oplossing voor de gevolgen van het dalend leerlingenaantal van de opleidingen Boomteelt bij aoc's. De lage instroom maakt zelfstandige opleidingen bij aoc's onbetaalbaar. Deze integreren Boomteelt in andere opleidingen waardoor de vakkennis bij zowel leerlingen als personeel wegeeft. Dit is één van de redenen waarom de kwaliteit van deze opleidingen volgens de sector onvoldoende aansluit bij de wensen van het bedrijfsleven. Bovendien heeft het bedrijfsleven volgens Hetty Crooijmans, voorzitter van de Onderwijscommissie van de Raad voor de Boomkwekerij, behoefte aan specialisatie naar teelten en regio's. Ook de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven komt onvoldoende uit de verf. Tevens sluit het onderwijs niet naadloos aan bij de marktontwikkelingen. De oplossing ligt volgens haar bij zowel de branche als het onderwijs. Haar organisatie maakte zich jaren geleden al zorgen en legde dit voor aan de aoc's en de AOC Raad. Er kwam onvoldoende aandacht voor een oplossing en de sector nam initiatieven voor een eigen opleiding. Uiteindelijk reageerden de aoc's. Gesprekken resulteerden in een nieuwe voor jongeren aantrekkelijke opleiding Boomteelt die past bij deze tijd en aansluit bij de wensen van het bedrijfsleven en de maatschappij", aldus Crooijmans. Dat dit project onmiddellijk meer leerlingen trekt en voorziet in de jaarlijkse behoefte aan honderd mbo-ers gelooft Crooijmans niet. Wel denkt zij dat de opleiding als geheel of gedeeltelijk buitenstaanders meer aanspreekt. Zij noemt daarbij de havist die bij een boomkweker werkt en vervolgens enkele of alle vakcompetenties behaalt als voor-

beeld. Daarnaast denkt Crooijmans dat de sector de ingeslagen weg moet vervolgen en proberen zich door een reeds gestarte PR-campagne zich verder te profileren of een verkeerd imago trachten te veranderen.

Tevreden

De eerste themadag laat bij de betrokkenen een tevreden gevoel achter. Alleen invloeden van buitenaf veroorzaakten een klein logistiek probleem. "Een toppertje", oordeelt Wim de Jong. Alleen het begin van de dag kenmerkte zich door wat oponthoud omdat een bus met deelnemers in de file stond. Onderwijskundig toont hij zich zeer tevreden. De leerlingen namen in het begin een afwachtende houding aan, maar kwamen naarmate de dag vorderde los. Ze deelden hun kennis met vakgenoten en stelden tijdens de workshops ook vragen. De Jong: "Wel zien we dat ze nog uit een tijdperk komen waarin ze de lesstof kregen uitgereikt. Ze stelden zich aanvankelijk passief op, maar wendden snel aan de nieuwe situatie." Van Lohuizen onderschrijft zijn mening. Hij denkt een passieve houding door uitbreiding van het aantal praktische opdrachten te voorkomen. Nu leenden enkele items uit het programma zich voor een consumptieve opstelling. "Niettemin laat deze dag zowel bij mij als de leerlingen die ik hierover benaderd heb een positief gevoel achter. De houding van de leerling zegt mij genoeg. Soms moet je als docent tijdens excursies dollende leerlingen tot de orde roepen. Dat dit nu niet hoefde, zegt genoeg over de kwaliteit van deze eerste themadag." ∞

Gerrit Strijbis